

การพัฒนาแบบการส่งเสริมการจัดการศึกษาด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้
เชิงวิชาชีพเพื่อสร้างเสริมความสามารถเป็นครูพี่เลี้ยงและการจัดการ
เรียนรู้ในชั้นเรียนของนักศึกษาครู

The development of an education promotion model with a professional learning
community to enhance the ability to be a mentor and classroom learning
management of student teachers

กรัณย์พล วิวรรณมงคล¹, ภัศยากร เลาสวัสดิกุล² และ ปันณพัฒน์ อภินัฐคุณากร³

Karanphon Wiwanthamongkon², Pasayaporn Laosawasdikul²

and Pannaphat Aphinatkunakorn³

^{1,3}มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, ²มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

^{1,3}Kanchanaburi Rajabhat University, Thailand, ²Thepsatri Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: ²Sayakron@gmail.com

Received September 10, 2024; Revised June 25, 2025; Accepted June 26, 2025

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการส่งเสริมการจัดการศึกษาผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) 2) ศึกษาความสามารถของครูพี่เลี้ยงนักศึกษาครู และ 3) ศึกษาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครู โดยใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) กลุ่มตัวอย่างคือ ครูพี่เลี้ยง 45 คน และนักศึกษาฝึกประสบการณ์ชั้นปีที่ 4 จำนวน 138 คน ที่สมัครใจเข้าร่วมวิจัย เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสนทนากลุ่ม คู่มือฝึกประสบการณ์ และแบบประเมินความสามารถ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการส่งเสริมการจัดการศึกษาที่พัฒนาขึ้นในชื่อ “PTRU Model” ประกอบด้วย 4 กลไกหลัก ได้แก่ การวางแผน (Plan) การฝึกอบรม (Train) การแนะนำและนิเทศติดตาม (Recommend and Supervision) และการสร้างพื้นที่ประสบการณ์ (Unite of Experience) และ 5 ขั้นตอนหลักในการดำเนินงาน ได้แก่ การสร้างทีม การวางแผนชัดเจน การนำแผนสู่ปฏิบัติ การสะท้อนผล และการสรุปบทเรียน ทั้งนี้ช่วยพัฒนาทักษะทั้งครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการประเมินพบว่าครูพี่เลี้ยงมีความสามารถอยู่ในระดับมากทั้งจากการประเมินตนเองและของคณะวิจัย ขณะที่นักศึกษาครูมีความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้เฉลี่ยร้อยละ 76.63 งานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิง

วิชาชีพสามารถส่งเสริมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้อย่างมีประสิทธิภาพและควรนำไปพัฒนาในอนาคต

คำสำคัญ: ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ; ความสามารถของครูพี่เลี้ยงนักศึกษาครู; การจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครู

Abstract

This article aims to: 1) develop a model for promoting education management through a Professional Learning Community (PLC); 2) examine the mentoring abilities of cooperating teachers; and 3) study the instructional management abilities of student teachers. The research employed a mixed methods approach, with a sample consisting of 45 cooperating teachers and 138 fourth-year student teachers who participated voluntarily. Research instruments included focus group interviews, a practicum training manual, and assessment tools for evaluating the abilities of both cooperating teachers and student teachers. The findings revealed that the developed model, known as the “PTRU Model,” comprises four key mechanisms: Plan – aligning training plans with the policies of the Teachers’ Council and university; Train – providing training for cooperating teachers and student teachers to enhance professional understanding and skills; Recommend and Supervision – collaborative classroom support from mentors and university supervisors; and Unite of Experience – creating platforms for sharing best practices from teaching experiences. The implementation process includes five main steps: team building, clear instructional planning, action study, reflection, and learning summary. These steps are designed to support the development of instructional skills among both cooperating teachers and student teachers. The results indicated that cooperating teachers demonstrated a high level of mentoring ability, as reflected in both self-assessments and evaluations by the research team. Student teachers showed an overall instructional management ability with an average score of 76.63%. The study highlights that a professional learning community is an effective approach to enhancing the practicum process for teacher education and should be further applied in future professional development programs.

Keywords: Professional Learning Communities; Ability of Mentor Teachers; Learning Management of Student Teachers

บทนำ

การศึกษาไทยในยุคเน้นการสร้างเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การพัฒนาศักยภาพครู และนักศึกษาครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพกลายเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาความสามารถในการสอนและการเป็นครูพี่เลี้ยง อย่างไรก็ตาม งานวิจัยที่ผ่านมา เช่น การศึกษาโดย Nattaporn (2019) พบว่าครูยังขาดทักษะในการนำความรู้จาก PLC ไปปรับใช้ในบริบทของตนเองได้อย่างเต็มที่ ขณะที่งานวิจัยของ Brown และ Cole (2023) ในต่างประเทศพบว่า PLC สามารถช่วยเพิ่มความเชื่อมั่นในการสอนและพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของครูได้อย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้นยังคงมีช่องว่างในการวิจัยเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ PLC เพื่อส่งเสริมทักษะของครูพี่เลี้ยงและการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนของนักศึกษาครูในบริบทของไทย ซึ่งเป็นประเด็นที่น่าสนใจและควรได้รับการศึกษาเพิ่มเติม พื้นที่วิจัยในครั้งนี้มุ่งเน้นไปที่คณะครุศาสตร์ที่มีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งเป็นแหล่งสำคัญในการพัฒนาครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาครู ปัญหาที่พบในพื้นที่นี้คือ ครูพี่เลี้ยงมักขาดความมั่นใจในการให้คำแนะนำและการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ นักวิจัยมีประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับคณะครุศาสตร์และมีส่วนร่วมในการฝึกอบรมครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาครู งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในพื้นที่นี้ เช่น การศึกษาโดย Vescio et al. (2008) แสดงให้เห็นว่าความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูยังต้องการการพัฒนาเพิ่มเติม แต่ยังไม่มีการวิจัยที่เน้นการใช้ PLC ในการเสริมสร้างศักยภาพนี้อย่างเป็นระบบ งานวิจัยพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการจัดการศึกษาด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) แบบ LSLC เพื่อสร้างเสริมความสามารถในการเป็นครูพี่เลี้ยงและการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนของนักศึกษาครู โดยจะดำเนินการวิจัยในคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีที่มีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในช่วงปีการศึกษา 2567–2568 เป็น PLC แบบ LSLC ที่เน้นชั้นเรียนในการปฏิบัติการวิจัยซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการสร้างทีมพัฒนาวิชาชีพ การวางแผนการเรียนรู้ การนำแผนสู่การปฏิบัติการสะท้อนผลเพื่อปรับปรุง และการสรุปบทเรียน ซึ่งผลการวิจัยนี้จะประโยชน์ในการพัฒนาระบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในอนาคต รวมถึงเพิ่มความรู้และศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ของครูและนักศึกษาในวงการการศึกษาไทย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบส่งเสริมการจัดการศึกษาด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อสร้างเสริมความสามารถในการเป็นครูพี่เลี้ยงและการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนของนักศึกษาครู
2. เพื่อศึกษาความสามารถในการเป็นครูพี่เลี้ยงนักศึกษาครูด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในชั้นเรียน

3. เพื่อศึกษาความสามารถการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ในชั้นเรียน

สมมติฐานการวิจัย

1. รูปการส่งเสริมการจัดการศึกษาด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อสร้างเสริมความสามารถเป็นครูที่เลี้ยงและการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนของนักศึกษาครู มีรูปแบบและขั้นตอนที่เหมาะสมต่อการนำไปใช้กับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาครูและครูพี่เลี้ยง

2. ความสามารถในการเป็นครูพี่เลี้ยงนักศึกษาครูด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในชั้นเรียน ได้ผลการศึกษาอยู่ในระดับดีและสามารถดำเนินการได้ตามรูปแบบอย่างมีคุณภาพ

3. ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในชั้นเรียน ได้ผลการศึกษาอยู่ในระดับดีและสามารถดำเนินการได้ตามรูปแบบอย่างมีคุณภาพ

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการจัดการศึกษาด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อสร้างเสริมความสามารถเป็นครูที่เลี้ยงและการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนของนักศึกษาครู ได้สรุปการทบทวนวรรณกรรมดังนี้

1. ความหมายและความสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) เป็นแนวคิดที่มีความสำคัญในการพัฒนาวิชาชีพครู โดยเน้นการทำงานร่วมกันของครูเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างยั่งยืน ซึ่งจากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น DuFour และ Eaker (1998) ได้เสนอว่าการสร้าง PLC สามารถช่วยในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน รวมถึงสร้างความสามารถในการเป็นผู้นำทางวิชาชีพ นอกจากนี้ Fullan (2001) ยังได้เน้นถึงบทบาทของ PLC ในการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างครู ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต อย่างไรก็ตามยังมีข้อสงสัยเกี่ยวกับวิธีการพัฒนาและประยุกต์ใช้ PLC ในบริบทการฝึกสอนของนักศึกษาครู โดยวิจัยครั้งนี้ได้ใช้กระบวนการ PLC แบบ LSLC ที่เน้นห้องเรียนเป็นฐานการพัฒนาวิชาชีพ

2. บทบาทของครูพี่เลี้ยงในการพัฒนานักศึกษาครู ครูพี่เลี้ยงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทักษะและความสามารถของนักศึกษาครูในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน (Feiman-Nemser, 2001) โดยการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ และเป็นแบบอย่างที่ดี อย่างไรก็ตาม วรรณกรรมส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของครูพี่เลี้ยงมักจะมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาทักษะของนักศึกษาครูในด้านการจัดการเรียนรู้และการสื่อสารในชั้น

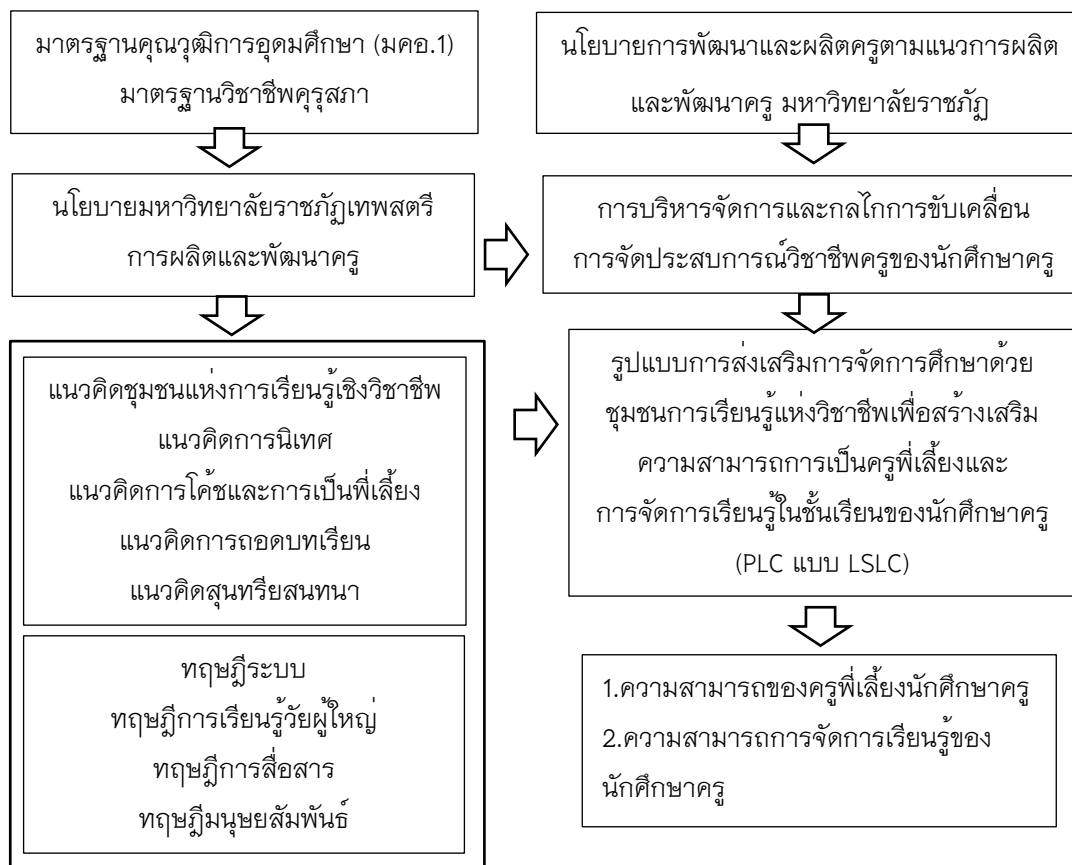
เรียน แต่ยังมีข้อจำกัดในเรื่องของการศึกษาเกี่ยวกับวิธีการพัฒนาและเสริมสร้างความสามารถในการเป็นครูที่เลี้ยงอย่างเป็นระบบ ซึ่งยังขาดการวิจัยที่เน้นถึงการบูรณาการบทบาทของครูที่เลี้ยงในการพัฒนา PLC

3. การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนและการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนเป็นหัวใจของการศึกษา ซึ่งการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยทักษะที่สูงจากครู (Marzano, 2007) อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาวรรณกรรมพบว่า นักศึกษาครูมักประสบปัญหาในการนำทฤษฎีที่เรียนมาไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้จริงในชั้นเรียน (Kennedy, 1999) การฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาความสามารถนี้ แต่ก็ยังมีช่องว่างของความรู้ในด้านการออกแบบและพัฒนา รูปแบบการฝึกประสบการณ์ที่มีประสิทธิภาพสำหรับนักศึกษาครู

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น พบว่ามีช่องว่างของความรู้ในการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการจัดการศึกษาด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) เพื่อสร้างเสริมความสามารถในการเป็นครูที่เลี้ยงและการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนของนักศึกษาครู โดยเฉพาะในเรื่องของการบูรณาการ PLC แบบ LSLC กับการพัฒนาครูที่เลี้ยงและการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้จะสามารถเติมเต็มช่องว่างของความรู้ดังกล่าว โดยการพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการฝึกสอนและพัฒนา นักศึกษาครู

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพัฒนา (Developmental Research) โดยผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิดและทฤษฎีของชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) และทฤษฎีการนิเทศ การโค้ช และการเป็นพี่เลี้ยง (Coaching & Mentoring) โดยกรอบแนวคิดดังกล่าวประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมผสานวิธี โดยใช้ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ พื้นที่วิจัยคือ โรงเรียนเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูพี่เลี้ยง ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติการเป็นพี่เลี้ยงในโรงเรียนเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 45 คน และ นักศึกษาครู ชั้นปีที่ 4 จำนวน 138 คน รวมทั้งสิ้น 183 คน ซึ่งคัดเลือกโดยใช้วิธี Volunteer Sampling โดยครูพี่เลี้ยงต้องมีคุณสมบัติผ่านเกณฑ์การคัดเลือกตามที่กำหนด เช่น มีประสบการณ์อย่างน้อย 1 ปี และสมัครใจเข้าร่วม มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 การวิจัย (Research) การศึกษาวิจัยแนวทางการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพและเป้าหมายการเป็นพี่เลี้ยง ขั้นที่ 2 การพัฒนา (Development) การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการจัดการศึกษาด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ขั้นที่ 3 การวิจัย (Research) การนำรูปแบบการส่งเสริมการจัดการศึกษาด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพไปใช้ และขั้นที่ 4 การพัฒนา (Development) การสรุปและถอดบทเรียนการใช้รูปแบบการส่งเสริมการจัดการศึกษาด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 3 ชนิด ได้แก่ 1) แบบสอบถาม ซึ่งสร้างตามแนวคิดของ Creswell (2002) และค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยผ่านการตรวจสอบความสอดคล้องและความน่าเชื่อถือจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน 2) แบบสัมภาษณ์ เป็นสัมภาษณ์ครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาคู เกี่ยวกับประสบการณ์และความสามารถในการฝึกสอน ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับบทบาทและความสามารถในการจัดการเรียนรู้ สร้างตามแนวคิดของการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ 3) แนวทางการสนทนากลุ่ม จะสนทนาเกี่ยวกับบทบาทและความคาดหวังของครูพี่เลี้ยง แนวทางการพัฒนาทักษะของนักศึกษาคู เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาคู การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน การรวบรวมข้อมูลดำเนินการระหว่างเดือน พฤษภาคม ถึงกันยายน พ.ศ. 2566 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติ พื้นฐาน เช่น ค่าเฉลี่ย และการวิเคราะห์สถิติอ้างอิงเพื่อเปรียบเทียบผลก่อนและหลังการทดลอง ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการ วิเคราะห์เอกสาร และ สังเคราะห์ข้อมูล แล้วนำมาเขียนบรรยายในรูปแบบเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนารูปแบบส่งเสริมการจัดการศึกษาด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมความสามารถการเป็นครูพี่เลี้ยงและการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนของนักศึกษาคู ได้ข้อมูลดังนี้

1.1 หลักการ การใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมความสามารถการเป็นครูพี่เลี้ยงและการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนของนักศึกษาคู มุ่งเน้นการพัฒนาทั้งครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาคู ผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการโค้ชที่มีคุณภาพ

1.2 จุดประสงค์ของรูปแบบ เพื่อให้ครูพี่เลี้ยงใช้ PLC ในการส่งเสริมการจัดการศึกษาและส่งเสริมความสามารถในการเป็นครูพี่เลี้ยงและจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนของนักศึกษาคู

1.3 แนวคิดของรูปแบบ ใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) แนวคิดการนิเทศ แนวคิดการเป็นพี่เลี้ยงและการโค้ช แนวคิดสุนทรียสนทนา

1.4 กลไกการขับเคลื่อน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีได้ดำเนินกิจกรรมการพัฒนาครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาคูผ่านแผนพัฒนาคณะครุศาสตร์ โดยมีกิจกรรมการนิเทศติดตามและการสรุปประสบการณ์ฝึกสอนผ่านกระบวนการ PLC

1.5 องค์ประกอบรูปแบบการบริหารด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (T-CAR-S Model) ประกอบด้วย 1) สร้างทีมและกำหนดแผนงาน (Team Work) สร้างทีม PLC และกำหนดเป้าหมายการพัฒนา 2) วางแผน (Clear Planning) วางแผนการสอนและรับฟังข้อเสนอแนะจากครูพี่เลี้ยง 3) ปฏิบัติการสอน (Action Study) นำแผนการสอนไปใช้ในชั้นเรียน พร้อมการสังเกตการณ์โดยครูพี่เลี้ยง 4) สะท้อนผล

(Reflection) ทบทวนผลการเรียนรู้และปรับปรุงแผนการสอน และ 5) สรุปบทเรียน (Summary) สรุปผลลัพธ์การดำเนินการและวางแผนพัฒนาต่อไป

1.6 ผลผลิต ได้แก่ ความสามารถของครูที่เลี้ยงในการใช้ PLC และความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครู

1.7 ผลลัพธ์ คือ โรงเรียนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูได้รับประสบการณ์จากการใช้ PLC และ หน่วยงานการผลิตครูได้รับแนวทางการพัฒนาวิชาชีพครู

1.8 เงื่อนไขความสำเร็จ ผู้บริหารให้การสนับสนุน ทุกฝ่ายเข้าใจกระบวนการและบทบาท มีการวางแผนอย่างรับผิดชอบต่อวิชาชีพ

2. ผลการศึกษาความสามารถการเป็นครูที่เลี้ยงนักศึกษาครูด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในชั้นเรียน ระดับคะแนนที่ปฏิบัติตามขั้นตอนการปฏิบัติงานของผู้ที่ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาครู ได้ทำการประเมินผลจาก 2 ส่วน ส่วนที่ 1 คณะผู้วิจัยประเมินครูที่เลี้ยง ส่วนที่ 2 ครูที่เลี้ยงประเมินตนเอง โดยมีครูที่เลี้ยงที่เข้าร่วมโครงการและดำเนินการจัดกิจกรรมการพัฒนา นักศึกษาครูจำนวน 45 คน ที่สมัครใจเข้าร่วมพัฒนาต่อในโครงการฝึกประสบการณ์และการศึกษาวิจัยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ได้ผลดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาความสามารถของครูที่เลี้ยงนักศึกษาครูด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ระดับชั้นเรียน แบบ LSLC

ประเด็น การประเมิน	คณะวิจัยประเมิน			ครูที่เลี้ยงประเมินตนเอง			รวมคะแนนเฉลี่ย		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.ชั้นการสร้างทีม (Team Work)	2.48	0.54	มาก	2.53	0.50	มาก	2.50	0.52	มาก
2.ชั้นวางแผน (Clearing planning)	2.42	0.55	มาก	2.46	0.50	มาก	2.44	0.52	มาก
3.ชั้นปฏิบัติชั้นเรียน (Action Study)	2.42	0.54	มาก	2.55	0.50	มาก	2.48	0.52	มาก
4.ชั้นสะท้อนผล ความสำเร็จ (Reflection)	2.37	0.54	มาก	2.46	0.50	มาก	2.41	0.52	มาก
5.ชั้นสรุปบทเรียน (Summary)	2.42	0.44	มาก	2.53	0.50	มาก	2.47	0.47	มาก

ประเด็น การประเมิน	คณะวิจัยประเมิน			ครูพี่เลี้ยงประเมินตนเอง			รวมคะแนนเฉลี่ย		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
6.นวัตกรรมและ เทคนิคนิเทศ	2.31	0.54	ปาน กลาง	2.51	0.51	มาก	2.41	0.52	มาก
รวมคะแนนเฉลี่ย	2.40	0.52	มาก	2.51	0.50	มาก	2.45	0.51	มาก

จากตารางการประเมินความสามารถของครูพี่เลี้ยงนักศึกษาครูด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพระดับชั้นเรียน ค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 2.45, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณารายผู้ประเมินพบว่าสอดคล้องกันทั้งคณะผู้วิจัยประเมินและครูพี่เลี้ยงประเมินตนเอง โดยมีค่าเฉลี่ยภาพรวมในระดับมาก ($\bar{X}$ = 2.40, S.D. = 0.52) และ ($\bar{X}$ = 2.51, S.D. = 0.50) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาตามเกณฑ์รายประเด็นย่อยของค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อรายย่อยซึ่งสะท้อนให้เห็นได้ว่าครูพี่เลี้ยงสามารถปฏิบัติงานได้ตรงตามกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในระดับชั้นเรียนได้เป็นอย่างดีจะทำให้ผลการประเมินอยู่ในระดับค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3. ผลการศึกษาความสามารถการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในชั้นเรียน ดำเนินการประเมินโดยใช้เครื่องมือที่ประเมินพฤติกรรม ทั้งจากการประเมินโดยครูพี่เลี้ยงและการประเมินตนเองของนักศึกษา โดยการประเมินความสามารถนี้ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1. บุคลิกภาพของผู้สอน (2 คะแนน) 2. บรรยากาศในชั้นเรียน (3 คะแนน) 3. แผนการสอนสำหรับการจัดการเรียนรู้ (5 คะแนน) 4. การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน (7 คะแนน) 5. สื่อการสอน (3 คะแนน) รวมคะแนนทั้งหมด 20 คะแนน กระบวนการประเมินดำเนินการใน 3 รอบต่อภาคเรียน โดยทำการประเมินรอบสุดท้ายเมื่อสิ้นสุดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ซึ่งใช้มาตราส่วนแบบ 3 ระดับในการประเมินพฤติกรรมเมื่อได้คะแนนแล้วจึงนำมาคำนวณค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ได้ผลดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาความสามารถการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในชั้นเรียน

ประเด็นการ ประเมิน	คะแนน เต็ม	คณะวิจัยประเมิน/อาจารย์ นิเทศก์			ครูพี่เลี้ยง ประเมินตนเอง			นักศึกษาประเมินตนเอง			รวมคะแนนเฉลี่ย	
		คะแนน รวม	คะแนน เฉลี่ย	ร้อยละ	คะแนน รวม	คะแนน เฉลี่ย	ร้อยละ	คะแนน รวม	คะแนน เฉลี่ย	ร้อยละ	คะแนน เฉลี่ย	ร้อยละ
1) บุคลิกภาพ ผู้สอน	2	228	1.65	82.5	246	1.78	89.0	271	1.96	98.0	1.79	89.83
2) บรรยากาศ ชั้นเรียน	3	258	1.86	62.0	339	2.46	82.0	404	2.92	97.3	2.41	80.43
3) บรรยากาศ ชั้นเรียน	3	258	1.86	62.0	339	2.46	82.00	404	2.92	97.30	2.41	80.43

ประเด็นการ ประเมิน	คะแนน เต็ม	คณะวิจัยประเมิน/อาจารย์ นิเทศก์			ครูพี่เลี้ยง ประเมินตนเอง			นักศึกษาประเมินตนเอง			รวมคะแนนเฉลี่ย	
		คะแนน			คะแนน			คะแนน			คะแนน	
		รวม	เฉลี่ย	ร้อยละ	รวม	เฉลี่ย	ร้อยละ	รวม	เฉลี่ย	ร้อยละ	เฉลี่ย	ร้อยละ
4) แผนการ สอนสำหรับ การจัดการ เรียนรู้ในชั้น เรียน	5	426	3.08	61.60	430	3.11	62.20	582	4.22	84.40	3.47	69.4
5) การจัดการ เรียนรู้ในชั้น เรียน	7	516	3.73	53.28	559	4.05	57.80	707	5.12	73.14	4.30	61.40
6) สื่อการสอน	3	258	1.86	62.0	361	2.61	87.00	373	2.70	90.0	2.39	79.63
รวม	20	1,686	-	64.27	1,935	-	75.61	2,337	-	90.02	2.79	76.63

จากตารางผลการศึกษาศักยภาพของครูพี่เลี้ยงนักศึกษาครูด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในชั้นเรียน คะแนนเฉลี่ยโดยภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 76.63 โดยมีผลการประเมินจากคณะนักวิจัย อาจารย์นิเทศ คิดเป็นร้อยละ 64.27 ผลการประเมินจากครูพี่เลี้ยงนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 75.61 ผลการประเมินตนเองจากนักศึกษาครู คิดเป็นร้อยละ 90.02 โดยค่าความต่างของคะแนนระหว่างนักศึกษาครูและนักวิจัยหรืออาจารย์นิเทศก์จะมีความแตกต่างกันของคะแนน อาจเนื่องด้วยประสบการณ์และความเชี่ยวชาญของการประเมินชั้นงานและสาระรายละเอียดในการจัดการเรียนรู้ทำให้ค่าประเมินของคะแนน อาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาครูมีความห่างกันของกลุ่มคะแนน โดยการนิเทศนักศึกษาครู ครูพี่เลี้ยง ดำเนินการปฏิบัติงานอย่างจริงจังและสม่ำเสมอในการพัฒนานักศึกษาครู

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการจัดการศึกษาด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ที่มุ่งเน้นการสร้างเสริมความสามารถของนักศึกษาครูในฐานะครูพี่เลี้ยงและการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน ได้รับการออกแบบให้มี 5 ขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ 1) การสร้างทีมพัฒนาวิชาชีพ (Team work) 2) การวางแผนการเรียนรู้กระจำชัด (Clearing planning) 3) การนำแผนการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ (Action Study) 4) การสะท้อนผลเพื่อการปรับปรุง (Reflection) 5) การสรุปบทเรียนการพัฒนา (Summary) รูปแบบนี้ได้รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญว่าเป็นรูปแบบที่มีคุณภาพและเหมาะสม ทั้งยังได้นำไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาครู อาจารย์นิเทศ และครูพี่เลี้ยง ซึ่งส่งผลดีต่อการพัฒนาทักษะการสอนและการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูในชั้นเรียน โดยประสบความสำเร็จในการเสริมสร้างความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากสอดคล้องกับทฤษฎีและแนวคิดที่ถูกนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนารูปแบบ ได้แก่

1) ทฤษฎีการเรียนรู้ผู้ใหญ่ (Knowles, 1970) เน้นว่าการเรียนรู้ของผู้ใหญ่เกิดขึ้นเมื่อเกี่ยวข้องกับชีวิตจริง หรือส่งผลต่อความก้าวหน้าทางอาชีพ การพัฒนารูปแบบนี้เน้นการนำประสบการณ์ตรงและสถานการณ์จริงมาสนับสนุนการเรียนรู้ ซึ่งทำให้นักศึกษาครูสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) ทฤษฎีการสื่อสาร (Glickman, Gordon & Ross-Gordon, 2004; Watchara, 2011) ที่เน้นการส่งสารและตอบสนองอย่างมีประสิทธิภาพ การสื่อสารที่ดีช่วยให้เกิดการทำงานเป็นทีมและสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน รวมถึงในกระบวนการฝึกสอนนักศึกษาครู 3) แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional Learning Communities) การรวมกลุ่มเพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน โดยมีเป้าหมายเดียวกันคือการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ช่วยส่งเสริมให้การฝึกประสบการณ์ของนักศึกษาครูเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ 4) แนวคิดการนิเทศ (Spears, 1967; Watchara, 2009) ที่มุ่งเน้นการสนับสนุนและติดตามการจัดการเรียนการสอน และการส่งเสริมศักยภาพของนักศึกษา การนิเทศที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้ นักศึกษาครูได้รับการเสริมทักษะและความรู้ที่จำเป็นต่อการเป็นครูที่ดี 5) แนวคิดการโค้ชและการเป็นพี่เลี้ยง ที่เป็นส่วนสำคัญในการช่วยให้นักศึกษาครูได้รับคำแนะนำและคำปรึกษาที่เหมาะสม โดยเฉพาะในการปรับตัวเข้าสู่บทบาทของครูในชั้นเรียน การโค้ชและพี่เลี้ยงช่วยให้นักศึกษาครูพัฒนาตนเองและการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น 6) แนวคิดสุนทรียสนทนา (Dialogue Theory) โดย Isaacs (1999) ที่เน้นการสนทนาอย่างสร้างสรรค์และเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น การใช้สุนทรียสนทนาในการสะท้อนการทำงานช่วยให้นักศึกษาครูเข้าใจบทบาทและพัฒนาการทำงานของตนเอง 6) แนวคิดการถอดบทเรียน ที่เป็นกระบวนการสำคัญในการทบทวนประสบการณ์และปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ การถอดบทเรียนจากการฝึกสอนช่วยให้นักศึกษาครูได้ข้อค้นพบใหม่ ๆ และสามารถพัฒนาการทำงานให้บรรลุเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้น

2) ผลการศึกษาความสามารถของครูพี่เลี้ยงนักศึกษาครูด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ระดับชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 2.45, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณารายผู้ประเมินพบว่าสอดคล้องกันทั้งคณะผู้วิจัยประเมินและครูพี่เลี้ยงประเมินตนเอง โดยมีค่าเฉลี่ยภาพรวมในระดับมาก ($\bar{X}$ = 2.40, S.D. = 0.52) และ ($\bar{X}$ = 2.51, S.D. = 0.50) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาตามเกณฑ์รายประเด็นย่อยของค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อรายย่อยซึ่งสะท้อนให้เห็นได้ว่าครูพี่เลี้ยงสามารถปฏิบัติงานได้ตรงตามกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในระดับชั้นเรียนได้เป็นอย่างดีจะทำให้ผลการประเมินอยู่ในระดับค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จากผลการวิจัยที่ปรากฏทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูพี่เลี้ยงมีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนและเป็นครูที่ได้รับการประเมินผลงานการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนมาอย่างต่อเนื่อง เมื่อดำเนินการปฏิบัติงานการเป็นพี่เลี้ยงนักศึกษาครู สามารถปฏิบัติงานได้ตามกรอบมาตรฐานวิชาชีพครู และครูพี่เลี้ยงได้รับการฝึกปฏิบัติการด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพได้ลงมือฝึกปฏิบัติทดลองตามกระบวนการและรับทราบบทบาทหน้าที่ที่สำคัญในการปฏิบัติงาน

ประการที่สำคัญครูได้ใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาใช้ปฏิบัติงานกับนักศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครูประจำการที่ครูสภาได้ส่งเสริมและสนับสนุนตามการพัฒนาตนเองของครูอยู่เดิมแล้ว และเป็นเรื่องที่คุณเคยในการปฏิบัติงานของโรงเรียนและได้เสริมกลไก วิธีการ เทคนิคการให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้นจึงทำให้ครูเข้าใจบทบาทและกระบวนการดำเนินการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ซึ่งครูที่เลี้ยงมีลักษณะกระตือรือร้นในการเรียนรู้และร่วมปฏิบัติกิจกรรมอย่างเนื่องในโครงการสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ที่แสดงถึงศักยภาพการเรียนรู้ของผู้ใหญ่โดยเน้นสถานการณ์ต่าง ๆ มากกว่าเนื้อหาสาระวิชา การเรียนรู้ของผู้ใหญ่จะเกิดขึ้นเมื่อพิจารณาว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต หรือความก้าวหน้าของชีวิตตนเอง และความพึงพอใจต่อการเรียนรู้จะเกิดขึ้นด้วยความใส่ใจ และต้องการที่จะเรียนรู้เพื่อความก้าวหน้าในตนเอง และประยุกต์อย่างไรให้เหมาะสมกับภาระงานที่ตนเองได้ปฏิบัติอยู่ให้ดียิ่งขึ้น (Knowles, 1970; Kranphon & Mariam, 2011) และทฤษฎีการสื่อสารผู้ส่งสารและผู้รับสารต้องเข้าใจประเด็นการสื่อสารและตอบสนองผลลัพธ์การสื่อสารได้ตรงเป้าหมายช่วยให้เกิดพลังใจ พลังคิด และเกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกันและถ่ายทอดเรื่องราวได้อย่างตรงและถูกต้อง (Watchara, 2011; Glickman, Gordon and Ros-Gordon, 2004)

3) ผลการศึกษาศามารถจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพระดับชั้นเรียน มีคะแนนเฉลี่ยโดยภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 76.63 โดยมีผลคะแนนเฉลี่ยจากคณะนักวิจัยคิดเป็นร้อยละ 64.27 ผลคะแนนเฉลี่ยจากครูพี่เลี้ยงนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 75.61 ผลคะแนนเฉลี่ยจากนักศึกษาครู คิดเป็นร้อยละ 90.02 จากผลการวิจัยที่พบว่า อาจเป็นเพราะว่า การปฏิบัติงานพัฒนา นักศึกษาครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี คณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยได้มุ่งเน้นการพัฒนาเชิงระบบ มุ่งเน้นให้การพัฒนานักศึกษาครูจบไปอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย ดังนั้น การแสวงหาความจริงเพื่อสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ มั่นป็นฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีไทย และภูมิปัญญาสากล และการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรมสำนึกในความเป็นไทย มีความรักและผูกพันต่อท้องถิ่นอีกทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชน เพื่อช่วยกันระหว่างมหาวิทยาลัย ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งสามร่วมกันรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง การผลิตส่วนท้องถิ่นและองค์กรอื่น ทั้งในและต่างประเทศและเสริมสร้างความเข้มแข็งของวิชาชีพครู ผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการพัฒนาเน้นการประสานความร่วมมือและช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างมหาวิทยาลัย ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งในและต่างประเทศเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น โดยสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาและผลิตครู และการพัฒนาครูยังสอดคล้องกับแนวคิดสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Thompson, Gregg, & Niska, 2004) ได้อธิบายแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้มาประยุกต์ใช้สู่การปฏิบัติให้โรงเรียนเป็น “องค์กร” แท้จริงแล้วโรงเรียน มีความเป็น “ชุมชน” มากกว่าความ

เป็นองค์กร โดยแนวคิดและความผูกพันร่วมกันของทุกคนที่เป็นสมาชิกมีความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในองค์กรแต่ละองค์กรที่เรียงลำดับตามกลไกการควบคุมและมีโครงสร้างองค์กรที่แตกต่างกับตามบริบท ซึ่งแต่ละองค์กรจะมีกฎระเบียบและวัฒนธรรมการใช้อำนาจเป็นหลัก ซึ่งกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพจะเป็นกระบวนการที่เกิดจากการมีค่านิยมร่วมกันและมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกเชิงวิชาชีพจะมีความเป็นกัลยาณมิตรเชิงวิชาการ ยึดหลักพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มุ่งสู่พัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ยังทำให้เกิดคุณลักษณะบางอย่างขึ้นเฉพาะองค์กรอาจเกิดนวัตกรรมองค์กรหรือแนวการปฏิบัติองค์กรแนวใหม่ตามระยะเวลาการเปลี่ยนแปลง

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

องค์ความรู้จากการศึกษาได้กรอบสาระความรู้การพัฒนา รูปแบบการส่งเสริมการจัดการศึกษาด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อสร้างเสริมความสามารถเป็นครูที่เลี้ยงและการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนของนักศึกษาครู ดังนี้

หลักการ คือ การใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) ช่วยส่งเสริมความสามารถเป็นครูที่เลี้ยงและการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนของนักศึกษาครูให้เกิดคุณภาพและคุณลักษณะของความเป็นครู

แนวคิดของรูปแบบฯ 1) ทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยผู้ใหญ่ 2) ทฤษฎีการสื่อสาร 3) แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ประกอบด้วยความเป็นมืออาชีพ (Professional) การเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative Learning), และความรับผิดชอบต่อตนเอง (Self-Accountable) 4) แนวคิดการนิเทศ (Supervision) 5) แนวคิดการโค้ชและการเป็นพี่เลี้ยง (Coaching & Mentoring) 5) แนวคิดสุนทรียสนทนา (Dialogic Theory) และ 6) แนวคิดการถอดบทเรียน

จุดประสงค์ของรูปแบบ เพื่อให้ครูที่เลี้ยงใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพส่งเสริมความสามารถในการจัดการศึกษา เพื่อส่งเสริมความสามารถเป็นครูที่เลี้ยงและการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนของนักศึกษาครู

กลไกการขับเคลื่อนการฝึกประสบการณ์ของคณะครุศาสตร์ (PTRU Model) ได้แก่ 1. การวางแผน (Plan) การจัดทำแผนงานตามนโยบายของคุรุสภาและมหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาครู 2. การฝึกอบรมสร้างความเข้าใจ (Train) การฝึกอบรมครูที่เลี้ยงและนักศึกษาครู เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและทักษะการปฏิบัติวิชาชีพ 3. การแนะนำ นิเทศติดตาม (Recommend and Supervision) ครูที่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศร่วมกันพัฒนาการเรียนรู้ในชั้นเรียน และ 4. การสร้างพื้นที่ประสบการณ์ (Unite of experience) การจัดเวทีแลกเปลี่ยนความสำเร็จจากการปฏิบัติวิชาชีพ

ขั้นตอนการดำเนินชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพของครูที่เลี้ยงและนักศึกษาครู มีการดำเนินชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูที่เลี้ยงและนักศึกษาครู ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ การสร้างทีมพัฒนาวิชาชีพ (Team work) การวางแผนการเรียนรู้กระจ่างชัด (Clearing planning) การนำแผนการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ (Action Study) การสะท้อนผลเพื่อการปรับปรุง (Reflection) และการสรุปบทเรียนการพัฒนาการเรียนรู้ (Summary) ซึ่งแต่ละขั้นตอนถูกออกแบบให้เชื่อมโยงและส่งเสริมการพัฒนาทักษะและความสามารถของทั้งครูที่เลี้ยงและนักศึกษาครูในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

ผลผลิตของการดำเนินการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ได้แก่ 1. ครูที่เลี้ยงและนักศึกษาครูสามารถพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนได้ดีขึ้น 2. นักศึกษาครูได้รับการส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อบริบทการเรียนรู้ในสถานศึกษา

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการ คือ 1. โรงเรียนสามารถจัดการการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล 2. ครูได้รับประสบการณ์การปฏิบัติงานในชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพที่สามารถนำไปพัฒนาต่อได้ 3. หน่วยงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้แนวทางในการพัฒนานักศึกษาครูในรุ่นต่อไป แสดงเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 2 รูปแบบการส่งเสริมการจัดการศึกษาด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อสร้างเสริมความสามารถเป็นครูที่เลี้ยงและการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนของนักศึกษาครู

สรุป

การพัฒนาแบบส่งเสริมการจัดการศึกษาด้วย PLC รูปแบบนี้ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ การสร้างทีม (Team work) การวางแผน (Clear planning) การนำแผนสู่การปฏิบัติ (Action Study) การสะท้อนผล (Reflection) และการสรุปบทเรียน (Summary) ซึ่งได้รับการประเมินว่ามีคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งผลการประเมินความสามารถครูที่เลี้ยงจากผู้ประเมินและการประเมินตนเองมีค่าเฉลี่ยในระดับสูง ($\bar{X}=2.45$, S.D.= 0.51) ส่วนนักศึกษาครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ PLC อยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 76.63 จากผลการประเมินโดยคณะวิจัย ครูที่เลี้ยง และนักศึกษาครู สำหรับผลการถอดบทเรียน กลไกการขับเคลื่อนแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ (1) PTRU Model ประกอบด้วยการวางแผน (Plan) การฝึกอบรม (Train) การนิเทศติดตาม (Recommend and Supervision) และการสร้างพื้นที่ประสบการณ์ (Unit of experience) (2) ขั้นตอนการดำเนินงานของ PLC ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 การพัฒนาโครงการฝึกสอนสำหรับนักศึกษาครู สถาบันการศึกษาและหน่วยงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูควรนำรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) ไปปรับใช้ในการฝึกสอนนักศึกษาครู โดยให้ครูที่เลี้ยงมีบทบาทในการให้คำปรึกษาและชี้แนะอย่างใกล้ชิด เพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

1.2 การปรับปรุงระบบนิเทศและการให้คำปรึกษา ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงแนวทางการนิเทศของครูที่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศ โดยส่งเสริมการสื่อสารและการสะท้อนผลการสอนแบบกัลยาณมิตร เพื่อให้เกิดการพัฒนาทั้งด้านวิชาชีพและการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 การสร้างเครือข่ายชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในสถานศึกษา โรงเรียนควรนำแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบุคลากร โดยสนับสนุนการทำงานร่วมกันในรูปแบบของ PLC เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน ซึ่งจะช่วยยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนในภาพรวม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาความสามารถเป็นครูพี่เลี้ยงและการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) ที่สำคัญ คือ การทำงานร่วมกันระหว่างครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาครูสามารถช่วยยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับหน่วยงานฝึกสอนครูและโรงเรียนที่มีนักศึกษาครูเข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดยควรให้ความสำคัญกับ การสร้างความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างครูพี่เลี้ยงนักศึกษาครู และอาจารย์นิเทศ เพื่อเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพในระยะยาว สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไป ควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของการใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การนิเทศแบบออนไลน์ หรือรูปแบบการพัฒนาอื่น ๆ ที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนในยุคดิจิทัล หรือการศึกษาแนวทางการพัฒนา PLC สำหรับครูพี่เลี้ยงในระดับอื่น ๆ เช่น ระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา เพื่อสร้างความเข้าใจในบริบทการจัดการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

References

- Brown, A., & Cole, R. (2023). The impact of Professional Learning Communities on teacher development: A global perspective. *Educational Research Review*, 15(2), 102–115.
- Creswell, J. W. (2002). *Educational Research Planning, Conducting, and Evaluating Quantitative and Qualitative Research*. Pearson Education.
- DuFour, R., & Eaker, R. (1998). *Professional learning communities at work: Best practices for enhancing student achievement*. Solution Tree.
- Feiman–Nemser, S. (2001). Helping novices learn to teach: Lessons from an exemplary support teacher. *Journal of Teacher Education*, 52(1), 17–30.
- Fullan, M. (2001). *Leading in a Culture of Change*. Jossey–Bass.
- Glickman, C.D.; Gordon, S.P. & Ross–Gordon, J. (2004). *Supervision and instructional leadership: a development approach* (6th ed.). Pearson.
- Isaacs, W. (1999). *Dialogue and the art of thinking together*. Currency.
- Kennedy, M. M. (1999). The role of preservice teacher education. In L. Darling–Hammond & G. Sykes (Eds.), *Teaching as the Learning Profession: Handbook of Policy and Practice* (pp. 54–85). Jossey–Bass.

- Knowles, M. S. (1970). *The modern practice of adult education: Andragogy versus pedagogy*. Association Press.
- Kranphon, W., & Mariam, N. (2011). The development of a support and mentoring model for supervising teachers to implement a localized curriculum framework in student teachers' classroom instruction. *Silpakorn Educational Research Journal*, 2(2), 82–93.
- Kulsiriwatana, S. (2023). The application of Professional Learning Communities (PLC) in developing teacher competencies in Thailand. *Journal of Educational Research*, 18(2), 85–97.
- Marzano, R. J. (2007). *The art and science of teaching: A comprehensive framework for effective instruction*. Association for Supervision and Curriculum Development (ASCD).
- Nattaporn, S. (2019). Teacher development through the professional learning community (PLC) process to improve students' academic achievement. *Thai Journal of Education*, 15(2), 45–60.
- Poonpipat, N. (2022). The development of student teachers' learning management capabilities through teaching practicum. *Journal of Education and Community Development*, 13(4), 45–59.
- Smith, J., & Jones, P. (2022). Utilizing Professional Learning Communities to enhance teaching practices: A case study approach. *Journal of Teacher Education*, 29(1), 58–70.
- Spears, H. (1967). *Improving the supervision of instruction*. Prentice–Hall.
- Thompson, S. C., Gregg, L., & Niska, J. M. (2004). Professional learning communities, leadership, and student learning. *Research in Middle Level Education Online*, 28(1). 1–15. <http://www.nmsa.org/Publications/RMLEOnline/tabid/101/Default.aspx>
- Vescio, V., Ross, D., & Adams, A. (2008). A review of research on the impact of professional learning communities on teaching practice and student learning. *Teaching and Teacher Education*, 24(1), 80–91.
- Watchara, L. (2009). *Instructional models and strategies for developing thinking skills* (4th ed.). Faculty of Education, Silpakorn University.
- Watchara, L. (2011). *Instructional supervision* (9th ed.). Silpakorn University.